

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ephemeris Ecclesiastica Concionatorvm Hoc Est Considerationes Methodicæ Sev Veritates Practicæ

Ex Vita Domini Jesu, Sanctorumque Gestis In Singulos anni dies mira
facilitate & solertia distributæ ... ; Cum indicibus necessariis

Pars Avtvmnalis - A Dominica Decimaquinta post Pentecosten, ad
Adventum

Haineuve, Julien

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Dominica 26.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44846

DOMINICA XXVI. VEL XXV, VEL XXIV.

PROVT OCCVRRRET, EX REGVLIS
DIVINI OFFICII.

De Zizaniis in medio tritici seminatis. Matth. 13.

vide in I. parte, Dominica 5. post Epiphaniam.

HAC HEBDOMADA, paratur & peragitur celeberrimus ille ingressus & triumphus Jerosolymitanus, quando plebs uniuersa venit obviam Domino cum palmarum ramis, & tanto cum pietatis sentu, ut inde nonnulla quæ devotionem & singularem erga Christum Dominum spectant affectum, eruantur & in practicas Veritates deducantur.

FERIA SECUNDA.

DE ZACHEO QVÆRENTE VIDERE
CHRISTUM DOMINUM.

Et quarebat videre Iesum quis esset. Luc. 19.

VERITAS PRACTICA

I. PUNCTUM.

Inventus etiam & cognitus Dominus, semper est quarendus.

N. 104. *Quarite Dominum & confirmamini; quærite faciem eius semper.*

RATIO EST, Quia semper quarendus est Dominus, si semper in eo sit quod pie quaras, & fructuosè invenias.

Sed semper in eo est etiam invento & cognito, quod pie quaras, & fructuosè invenias.

Ergo inventus etiam & cognitus Dominus, semper est quarendus; Atque hic primus devotionis affectus est erga Christum Dominum exercenda.

Engressus perambulabat Iericho. Et ecce vir nomine Zachæus, & hic princeps erat Publicanorum, & ipse dives, & quarebat videre Iesum quis esset: & non poterat præ turba, quia statura pusillus erat. Et præcurrens ascendit in arborem sycomoræ ut videret eum, quia inde erat transiurus. Et cum venisset ad locum, suspiciens Iesus, vidit illum, & dixit ad illum, Zachæe festinans descende, quia hodie in domo tua oportet me manere. Et festinans descendit, & excepit illum gaudens. Tum sequitur mirabilis eius conversio, & insignis quædam parabola de decem servis, quibus concessa fuit ad negotiandum pecunia. Cui parabola cum propè similis illa sit,

pp 2 quæ

quæ post de Talentis refertur, non hic diutius immorabimur in illa recensenda: & quod præcipuum est in Zachæo spectandum, ac primum in Christi cultu exercendum, ut *quæramus videre Jesum qui sit*, diligentius modo & attentius expendemus. Neque enim solis peregrinis & ignavis quærendus est quis sit Jesus, sed ipsis etiam eruditis & peritis; atque ut habet proposita Veritas, *Quantumcunque sit inventus, & cognitus Dominus, semper est quærendus.*

Quod ut melius intelligatur, distinguenda est triplex cognitio quæ de Christo potest haberi; Prima est Religionis, seu quam exigit Religio Christiana, ut nempe sciamus, & credamus, & confiteamur, quia Dominus noster Jesus Christus Dei Filius, Deus & homo est. Deus ex substantia Patris ante sæcula genitus: & homo ex substantia matris in sæculo natus. Perfectus Deus, perfectus homo ex anima rationali, & humana carne subsistens. Aequalis Patri secundum divinitatem, minor Patri secundum humanitatem. Et quæ plura S. Athanasius de duabus eius naturis in unica persona refert, nec non illa quæ in symbolo, quod dicitur Apostolorum, exprimentur de illius Passione, Morte, Sepultura, Resurrectione, Ascensione in cælum, secundo Adventu ad iudicium. Quæ licet omnia non sint perinde omnibus scitu necessaria, qui tamen illa scire possunt, & negligunt vel audire vel audita retinere, negligentia est arguendi sunt: *Rursum indigetis ut vos doceamini quæ sint elementa exordii sermonum Dei*, hoc est, prima rudimenta institutionis Christianæ.

Secunda cognitio est, *Eruditionis*, quam scilicet eruditi acquirunt vel in scholis, vel studio particulari, accuratius investigantes quæcunque in summa D. Thomæ, parte tertia de Incarnationis mysterio disputantur; quod certe studium non potest non laudari nisi pravo fine corrumpatur, *Ue non ad inanem gloriam*, inquit S. Bernardus, *aut curiositatem, aut aliquid simile: sed tantum ad adificationem tuam & proximi. Sunt namque qui scire volunt eo sine tantum ut sciant & turpis curiositas est. Et sunt qui scire volunt ut scientiam suam vendant, & turpis questus est. Sed sunt quoque qui scire volunt ut adificent, & Charitas est. Et item qui scire volunt ut adificentur, & prudentia est. Horum omnium ultimi duo non inveniuntur in abusione scientia, quippe qui ad hoc volunt intelligere ut beneficiant.*

Tertia denique quam de Christo habemus cognitio est pietatis, qua scilicet Pietas, & De-

votio circa illum fovetur, crescit, & perficitur. Quo in sensu ad propositam Veritatem declarandam hic primo dicitur, quod semper est quærendus Dominus, si semper in eo sit quod pie quæras & fructuose invenias; Quasi diceretur, nostra in Christum pietas semper augenda est, si semper augeri possit. Hæc enim duo, *magis quærere Christum, Et magis in Christum affici*, pro uno & eodem habenda sunt: Nam non magis quæritur Christus nisi ut magis ametur: neque est alius prior ad eum magis diligendum modus, quàm ut magis quærat. Sicut enim ex amore magis quæritur, ita dum quæritur, magis amatur.

Quæram, inquit sponsa, *quem diligit anima mea*: Quasi diceret, quia diligo quæram, & idcirco quæram ut magis diligam. Sed nonne jam illum invenerat, nonne jam illum habebat quem diligebat? quomodo posset diligere quem non cognovisset, quem non invenisset; quem non haberet? Responderi aliud non potest quam quod semper magis ac magis est quærendus Dominus, si semper in eo sit quod pie quæras & quod fructuose invenias ad eum magis ac magis diligendum. Sic non modo sponsa quærit sponsum, sed alios etiam invitatur, ut ipsi secum quærant, atque ut magis excitentur, ipsa sponsum quantum potest effert laudibus. *Fidelis quippe anima*, inquit S. Gregorius, *quod dulciora & ampliora de Redemptore suo audit, et ardentius inhiat, & manifestiora de eo cognoscere appetit, dicens, quod abiit dilectus tuus, & quæremus eum tecum? Cum enim proximus proximo de Christo loquitur, cum alter ab altero qualiter inveniatur, sciscitatur, quid aliud quàm quo modo quæri debeat, perscrutatur? Nempe infaugabiliter & tam coöstanter quàm dicitur in eo aliquid superesse quod quærat.*

II. PUNCTUM.

SED semper in eo est etiam invento, & cognitio quod pie quæras, & fructuose invenias. Cum enim dicat Apostolus *investigabiles esse Christi divinitas*. Id est, animi dotes, & virtutes innumeras & immensas, quis illum ita nosse affirmet, ut non semper supersit quod cognoscat? Quis, inquam, cui non statim illud exproberetur quod est in libro Job, *foris an vestigia Dei comprehendes, & usque ad partem omnipotentem reperies? Excelsior cælo est, & quid facies? profundior inferno, & unde cognosces?*

Hebr. 3.

Serm. 36.
in Cant.

- ea Id est, compendium eorum omnium quæ sciri possint: Et omnia in omnibus, id est, in quo uno habentur omnia. Et uno denique verbo, quod universa complectatur, qui propterea singulariter dicitur Veritas, quod unum est omnis objectum scientiæ, de quo verè S. Augustinus, *Tract. 26. quid fortius desiderat anima quàm Veritatem? in Ioann.* Altera cautæ quæ supernaturalis est, ipse est Spiritus Sanctus, ipse Christi Domini Spiritus, ipsius Christi Domini bonitas, & natura, quæ hoc habet exitum & singulare, ut nos magis ac magis in sui non modo cognitionem, sed affectum impellat, sicut in cælo tam suaviter Angelos afficit, ut in eum desiderant proficere, sic homines sui studiosos ita acuit & incendit, ut nunquam non ipsum desiderent. *Qui edunt me, inquit, adhuc esurient, & qui bibunt me, adhuc sitient.* Quod de affectu simul, ac de intellectu sic apud Isaiam apud nos exprimitur: *Is. 21. si queritis querite, convertimini, venite.* Si queritis intellectu, querite & affectu: si queritis intellectu & affectu, convertimini, appareat in effectu, in praxi, & opere: tum verò venite, id est, rursum querite, & iterum convertimini, sicque fiat intellectus bonus omnibus facientibus eum, id est, quod intelligunt faciendum, faciant.
- Ephes. 3.* Quod etiam illud Apostoli referas: *ut possitis comprehendere eum omnibus Sanctis, quæ sui latitudo & longitudo & sublimitas & profunditas.* Nam si de intellectu intelligas, non est sensus, hæc posse intelligendo comprehendere; sed hæc ita sedulo & accuratè pervestiganda esse, quasi quæ possent comprehendere. Vel sic potius interpretare, tanta hæc sunt animi contentione revolvenda, donec ea mente comprehenderis: & quæ nunquam illa comprehendes, idcirco semper sunt revolvenda, idcirco contentio debet esse continua. *Sunt incomprehensibilia re- Trin. c. 2. quærenda, inquit S. Augustinus, ne se existimes nihil invenisse: qui quàm sit incomprehensibile quod quærebat, potuerit invenire. Cur ergo sic querit, si incomprehensibile comprehendere esse quod querit, nisi quia cessandum non est, quamdiu in ipsa incomprehensibilium rerum inquisitione proficetur, & melior meliorque fit querens tam magnum bonum, quod & inveniri quæritur, & quærendum invenitur? Nam & L. 1. de quæritur ut inveniat dulcius; & invenitur ut quærat avidius.*
- e. 13. & 14.* Quod si de affectu voluntatis verbum Apostoli comprehendatis accipias sicut S. Bernardus,

ut supra iam vidimus, accipit & opponit verba cognoscere: sensum hunc subjicit, *ut non curiositate, inquit, contenti scientia, tota cura fructui inhiemus. Non in cognitione est fructus sed in comprehensione, alioquin scienti bonum & non facienti, peccatum est ei. Et ipse Paulus alio loco, sic currite, inquit, ut comprehendatis. Non ea disputatio comprehendit sed sanctitas.* Et quæ plus aproficitur, quorum omnium ac dicti Apostoli ei sensus & finis est, ut non cessemus meditando investigare quantæ sint Christi Domini virtutes: omnes, per quatuor illas positionum differentias quas enumerat, quantæ eorum latitudo per omnes virtutum actus: quantæ longitudo per cuncta temporum spatia & momenta: quantæ eorum altitudo per excellentissimam charitatem: quantæ profunditas per illam humilitatem, quæ seipsum exinanivit quasi nihil esset coram Deo: quasi hoc totum quod esset, Deo immolaret: ut sic ad ejus imitationem acrius incendamur.

O si melius nosset quàm sit sanctus, & quàm verè sit ejus voluntas sanctificatio nostra, non sic tam leviter in tam multis delinqueres: Verè enim à dilecto Discipulo dictum est, *omnis qui peccat, non vidit eum, nec cognovit eum.* Id est, omnis qui peccat liberè, non cognovit eum, quanto peccatum odit odio; nam si eum nosset non ita peccaret liberè, non se ita excusaret, non se ita pravè cupiditati traderet. *Si enim cognovissent, nunquam Dominum gloria crucifixissent:* Non tamen inde excusantur, nam illi magis ac magis cognoscendo semper vacare debent, & nisi tam continuò studeant ut inde convertantur, & conformiter vivant, Christum ignorent & nesciunt. Quod supra fufius probatum habes hæc Veritate propolita:

Quidquid de Christo se scire dicant impii & mundani, Christum nescire dicendi sunt.

Hanc concludamus Veritatem, & cæteras consequentes de Christo meditando formulas, hæc sancti Augustini precatione, *Domine Deus meus, una spes mea exaudivi me, ne fatigatus velim te quærerere, sed quæram faciem tuam semper ardentè. Tu da quærendi vires qui invenire te fecisti, & magis magnèque invenendi*

quæ te, spem dedisti. Vide etiam in 3. parte, Dominica Sanctissimæ Trinitatis, ubi hæc exponitur Veritas:

Non minus peccat qui non satis, quam qui nimis Deum scire veller.

FERIA TERTIA.

DE COENA IN BETHANIA, VBI MAGDALENA UNXIT DOMINUM.

Et domus impleta est ex odore unguenti. Joann. 12.

VERITAS PRACTICA.

Nullis parcendum bonis, ut Christi bonus odor simus.

RATIO EST, Quia Christi bonus odor, est bonus de Christo sensus: Atque ut Christi bonus odor simus, sic nobis bene conversandum est cum omnibus, ut omnes bene de Christo sentiant.

Sed nullis propterea parcendum est bonis.

Ergo neque ut Christi bonus odor simus. Quod tamen rarum est, cum omnes sua quarant, non quæ sunt Iesu Christi.

I. PUNCTUM.

REDIISSE in Bethaniam Christum Dominum, antequam Ierosolymam ingrederetur, aperte docet sanctus Joannes, cum ejus in urbem ingressum non nisi crastino, seu sequenti ab hac cœna die ponat. An verò hæc cœna sit ipsa eadem quam illi duo Evangelistæ factam narrant apud Simonem dictam leprosum, dubitatur ab interpretibus, propter nonnullas quæ earum diversitatem indicant, circumstantias.

Iesus ergo, inquit sacer Historicus, ante sex dies Paschæ, venit Bethaniam ubi Lazarus fuerat mortuus quem suscitavit Iesus. Fecerunt autem ei cœnam ibi: & Martha ministrabat; Lazarus verò unus erat ex discumbentibus cum eo. Maria ergo accepit libram unguenti nardis pistici, preciosi, & unxit pedes Iesu, & extersit pedes ejus capillis suis: **ET DOMUS IMPLETA EST EX ODORE UNGUENTI.** Tum verò cum propterea murmuraret Judas, murmurantem repressit Dominus, & se mulieris devotæ Hayneusie Pars quarta.

tionem probare profectus est, ut ejus exemplo disceremus quod expressè postea docuit Apostolus, Nullis parcendum bonis ut Christi bonus odor simus. Verba hæc sunt Apostoli, in quibus intelligendis tota consistit ratio Veritatis proposita: Deo autem gratias qui semper triumphat nos in Christo Iesu, & odorem notitiæ suæ manifestat per nos in omni loco: quia Christi bonus odor sumus Deo, in iis qui salvi sunt & in iis qui pereunt: aliis quidem odor mortis in mortem, aliis autem odor vitæ in vitam. Et ad hæc quis tam idoneus? Non enim sumus sicut plerumque adulterantes verbum Dei, sed ex sinceritate, sed sicut ex Deo, coram Deo, in Christo loquimur.

Apostolica sanè verba, quorum duæ sunt partes præcipuæ, quæ duobus in punctis scorsim declarantur. Prima est de bono duntaxat Christi odore, quem ait esse odorem divinæ notitiæ per nos manifestatum, quando scilicet ut habet prima nostra propositio, sic religiosè cum omnibus conversamur, ut bene omnes edificentur, & inde ad Christum vel magis cognoscendum, vel magis diligendum, & colendum provocentur ac melius denique de ipso Christo & de tota religione Christiana sentiant: & quod mente sentiunt, dictis & factis indicent.

Sic præclare & appositè ad factum Magdalenæ, Christum ungentis, sanctus Augustinus: In omnibus, inquit, talibus non usus rerum, sed libido utentis in culpa est. Neque ullo modo quam sobrius crediderit Domini pedes ita unguento pretioso à muliere perfusus, ut luxuriosorum & nequam hominum solent, quorum talia convivia detestamur. Odor enim bonus, bona fama est, quæ quisquis bona vitæ operibus abundaverit dum vestigia Christi sequitur, quasi pedes ejus pretio-

L. 3. de doctrin. Christ. c. 12.

pretiosissimo odore perfundit. Ita quod in aliis personis plerumque flagitium est. in divina vel prophetica persona, magna cuiusdam rei signum est. Nempe, res illa magna est, quod ex bonis nostris operibus bona fama colligatur, & ex illa bona fama, sive ex bonis illis conspectis vel auditis operibus excitentur ad rectos de Christo semus habendos, qui minus recte de illo sive de illius cunctis & factis sentiebant.

Ps. 21.

Sic Idem brevius alibi: *Quae fuit Mulier quae intravit cum unguento? Cujus typura portabat? Nonne Ecclesia? Cujus figura erat illud unguentum? Nonne odoris Domini boni de quo dicit Apostolus, Christi bonus odor superius in omni loco?*

Hom. 33. in Euan.

Sanctus quoque Gregorius conformiter: *quid namque unguento nisi bona odor opinionis exprimitur? Vnde et Paulus dicit, Christi bonus odor sumus Deo in omni loco. Si ergo recta opera agimus, quibus opinionibus boni odoris Ecclesiam respergamus, quid in Domini corpore nisi unguentum fundimus?*

Cant. 2. Serm. 60. in Cant.

Sanctus vero Bernardus ad illud Cantici Canticorum, *Vinea florentes dederunt odorem suum, sic rem totam ipsis subiecit oculis: In principio quidem sic fuit: Ad praedicationem nova Gratia secuta est novitas vitae in his qui crediderunt, qui conversationem suam inter gentes habentes bonam, Christi erant bonus odor in omni loco. Odor bonus testimonium bonum. Hoc de bono opere, tanquam de flore odor procedit. Et quoniam tali flore et tali odore inter primordia nascentis fidei fideles anima veluti quaedam spirituales vinea referta apparuerunt, habentes testimonium bonum et ab his qui foris erant, non incongrue ut opinor, de ipsis dictum sentimus quia vinea florentes odorem dederunt. At quid ut eo sancto provocati, etiam qui necdum crediderant, ex bonis operibus illos considerantes, glorificarent et ipsi Deum, atque ita eis odor vitae ad vitam esse inciperet, Idcirco ergo dedisse odorem non immerito referuntur, qui non suam gloriam, sed aliorum de sua bona opinione quaesivere salutem. Alioquin poterant, more quorundam, quassum affirmare pietatem, verbi gratia, ostentationis et mercedis. At istud esset non dare odorem, sed vendere. Non vero qui a omnia sua in Charitate faciebant, non plane vendiderunt odorem, sed dederunt.*

I. Pet. 2.

Præclare omnino, & coherenter his Divi Petri verbis, proposito nostro valde opportunis *Conversationem vestram inter gentes habentes bonam, ut in eo quod dicitur de vobis tanquam de malefactoribus, ex bonis operibus vos considerantes, glorificent Deum in die visitationis, Id est,*

cum placuerit Deo per inspirationes suas, Infideles sive mundanos visitare, & ad se adducere, sic multum illis proderit vestrum exemplum. Vel quasi diceretur, cum ad exercendam vestram patientiam, aut alterius cuiuspiam virtutis exemplum proximis dandum permiserit Deus vos affligi & vexari. Vel sic interpretare, cum adversarij, seu quivis Judices, & Praesides de vobis inquirant, & vestra visitabunt, nihil mali deprehendentes, imo sancta esse omnia cognoscentes, bene de Deo ac de Religione sentiant. Vel denique simplicius, cum ubicunque locorum fueritis, quemcunque visitabitis, aut à quocunque visitemini, sic modeste ac prudenter in omnibus agite, ut omnes ex vobis aliud nihil hauriant & referant, quam sanos pietatis sensus, & verè pios in Christum affectus.

Si qui malè de Religione sentiunt: dedocete malum, & bonum explanate, Si quid asperius opinantur: quàm sit suave jugum, & onus Christi leve declarate. Si quid anceps & dubium: soluite, probate, confirmate. Si quid latens & obsecurum: aperite, divulgate. Magis autem exemplo quàm verbo quovis instruite. Hoc est scilicet Christi bonum esse odorem, hoc est quod agebat Sapiens. *Vnguento et varijs odoribus delectatur cor, et bonis amicit consilijs anima dulcoratur.* Hoc est quod de Josia dicitur, *cujus memoria in compositionem odoris facta opus pigmentarij, quia Rex ille prae alijs insignuit rem divinam apud Judaeos procurarat.* Sic denique Sapiencia: *Balsamum, inquit, non mistum, odor meus.* Id est, sic Christus de se, ac de suis loquitur, quod in quibuscunque ministerijs ac ministerijs ad proximum, non suam sed purè Dei Gloriam quaerent,

II. PUNCTUM.

SED nulli propterea parcendum expensis, seu bonis expendendis.

Quae propositio duplicem potest habere sensum: primus quo significetur, non posse id fieri quod dictum est sine iactura vel periculo Bonorum omnium. Secundus quo excitemur ad tale pro tali causa iacturam.

De primo videretur nonnulla difficultas, seu dubium, quomodo dici possit, quod necessaria sit iactura bonorum omnium ad inducendum in alios pietatis sensum de Christo Domino, cum dictum fuerit id potissimum fieri ex bona fama, quae ex probatis nostris operibus excitatur, & quae cum sit unum ex bonis nostris vel maxime earum & procurandum, quid est quod iacturam ejus possimus facere? Respon-

Respondetur, & responsio secundam illam partem verborum Apostoli declarabit, quam hic remissimus, & quæ illa præcipue continet quibus dicitur odorem Christi esse odorem mortis in mortem. Quæ enim ratione sic dicitur, eandem prolixius intelligetur, quomodo famæ fiat iactura. Quod utrumque S. Augustinus sic præclare demonstrat: Non dixit apostolus, bonus odor in iis qui salvi sunt, & malus odor in iis qui pereunt: sed quod ad nos attinet, bonus odor sumus, & in iis qui salvi sunt, & in iis qui pereunt, & illic fieri hominem bono odore, non est improbabile neque incredibile. Perire autem hominem bono odore, quæ ratio est? Magna vis, magna veritas & si capi non potest, ita est. Nam ut noveritis quia difficile cogitur statim subjacet, Et adhuc quis idoneus? Quid est, ad hæc quis idoneus? Quis intelligat homines mori bono odore? Tamen aliquid dicam fratres, Ecce ipse Paulus prædicabat Evangelium, multi illum amabant prædicatorem Evangelii, multi illi invidabant. Qui illum amabant, bono odore satvabantur, qui illi invidabant, bono odore peribant. Ideo & pereuntibus non malus odor, sed bonus odor. Ideo enim magis illi invidabant, quia tantum bona in illo gratia prævalebat: nemo enim invidet misero. Erat ergo gloriosus in prædicatione verbi Dei, & vivens secundum regulam illius virgæ directiois, & diligebant eum qui in illo diligebant Christum, qui sequebantur bonum odorem. Diligebat amicum sponsi sui, sponsa ipsa quæ dicit in Cantico Cantorum, Post odorem unguentorum tuorum curremus. Illi autem alii quanto magis eum invidabant in gloria prædicationis Evangelii, & in vita incupabili, tanto magis invidiatiorequebantur & occidebantur bono odore.

Tu iude, Lector, collige, vel auditori colligendum expone quam fuerit necessarium Apostolo, iacturam suæ famæ facere; non enim ei poterat invideri, nisi simul odiosus haberetur, nisi simul probus & maledictus invidorum subiret, nisi simul denique derideretur; quod quid est aliud quam apud illos famæ iacturam facere? Neque hoc ignorabat Apostolus, ac propterea consequenter dicebat: Non sumus sicut plerique adulterantes verbum Dei, ut scilicet mundo placeam & mihi famam eloquentiæ comparem, sed ex sinceritate, sicut ex Deo, coram Deo, in Christo loquimur, licet rudis, barbarus, imperitus, & ignarus visus illis appaream, qui nihilum ponunt in telectis verbis. Esto apud illos fama excidam, libenter hoc patiar,

libenter hoc impendam bonum, ut quibus me volet Christus proficere, proficiam. Quod & alibi repetens, An quaro, inquit, hominibus placere? Si adhuc hominibus placere, Christi servus non essem. Si placeret nempe secus agendo quam deceret Apostolum & Christi servum, cum alioquin affirmet se per omnia omnibus placere, non quarendo quod sibi utile est, utilitate temporali, sed quod multum ut salvi fiant. Sic denique nobis omnibus idem commendans, Nemini dantes, inquit, ullam offensionem ut non vituperetur ministerium nostrum, sed in omnibus exhibeamus nosmetipsos sicut Dei ministros in multa patientia, per arma justitia à dextris & à sinistris, per gloriam & ignobilitatem: per infamiam & bonam famam: quasi diceret, quidquid spectat hoc genus boni quod honorificum sive honestum vocant, totum est planè confectandum.

Neque verò minus alia quæ sunt utilitatis & voluptatis bona eam in rem expendenda sunt, cum oporteat Evangelium seu Evangelicam doctrinam non verbo solum sed facto confirmare. Quomodo enim beatos pauperes, beatos mites, lugentes, & persecutionem patientes asseremus, nisi nos ipsi paupertatem, mansuetudinem, luctum, tribulationes & alia quæ mundus horret, & quæ Christus beatificat, subeamus: aut subire parati simus tam læto animo, quam lætos eos esse volumus quibus latitiam seu tranquillitatem cordis in adversis prædicamus? Eritis mihi testes usque ad ultimum terra, inquiebat suis Christus, & paucis hisce verbis totum id complexus est quod pluribus dicendum esset de bonis omnibus utro impendendis. Nam si testes, profectò esse debent quibus dicendorum fides adhibeatur; at quomodo fides eorum quæ dicent ipsis adhibebitur, nisi se dictis conforment suis? Quomodo testabuntur quod Christus docuit contra vanas mundi sollicitudines, si sint ipsi de rebus suis nimis solliciti? Quomodo testabuntur idina esse sicut Christus dixit, quod alienum est hominibus, si quædam altum est hominibus ipsi consententur? Quale futurum est eorum testimonium de beatiore mendico Lazaro supra divitem Epulo rem, si similiores appareant diviti quam mendico?

O quam rectè S. Hieronymus, non confundam sermonem tuum operatua, ne cum in Ecclesia loqueris, tacitus quilibet respondeat, cur ergo hæc quæ dicis, ipse non facis? Delicatus magister

est qui pleno ventre disputat de jejuniis. Accusare avaritiam & latro potest. Sacerdotis Christi os, mens, manusque concordent; Id est, quisquis de Christo loqui voluerit, tam necesse est ut quod ore loquitur, manu & opere comprobet, ut, nisi quod loquitur ita probet, non putetur probabile.

Atque hæc necessitatis consideratio sufficeret ad alterum propositionis sensum exponendum, quo excitamur ad subeunda libenter quævis incommoda potius quam tantæ desimus necessitati. Quale enim seruo Christi probrum, si Christo suo prætulit nescio quod temporale bonum, quod sibi perire noluit? Quid tibi videtur de Christo, cujus filius est? cujus est nominis? cujus pretii? cujus valoris? Si quid boni reservas, quod non libenter impenderis in illius obsequium, tu minoris illum æstimas, quam illud bonum quod reservas.

Non sic ille, non sic tam parvi animam tuam ducit! Certè quando vel unam sanguinis sui guttam tibi redimendo dedisset, nonne satis indicasset quanti te faceret? At non satis illi fuit guttam, aut aliquam sui partem dare, sed totum planè totum, quantum quantum ille fuit, se totum tibi dedit, & toties datum renouat, quoties communicas; tu verò tui partem duntaxat dabis; & quam scilicet voles, nempe viliores, & quam minus caram habebit; nam quod sibi reseruat, hoc semper est pretiosius.

Act. 29. Præclare admodum propterea Sapiens: *Gratiam fidejussoris ne obliviscaris, dedit enim pro te animam suam. Repromissorem fugit peccator & immundus. Bona repromissoris sibi ascribit peccator: & ingratus sensu derelinquit liberantem se.* Perpendi debent omnia, Primò vide quid sit esse Fidejussorem, seu Repromissorem, nempe qui se vadem, & sponsores pro alio ita constituit, ut, quoties opportunum fuerit, hunc repræsentet, & quodcumque debitum solvat, seu poenam ejus loco subeat. Quod certè à Christo Domino plenè & cumulatè factum pro nobis nemo fidelis ambigat; unde ipse in Psalmis: *qua non rapui, tunc exolvebam.*

Pf. 69. Secundo, contemplare quantam à nobis exigat gratitudinem tale beneficium, vel quam sit ille ingratus, qui benefactorem suum non agnoscat. Tertio, considera quid sit esse gratum vel ingratum. Hanc præcipuè notam designant omnes, ut, si fieri potest, par simileque aliquid accepto reddatur beneficis, vel quidquid sit, quo saltem modo & tempore benefactor volue-

rit, hoc reddatur. Sic expressè Divus Thomas; Et ita fert gratitudinis exprimendæ nomen utatur, *antipelargia*, cujus nomen deducitur à Ciconiis, quarum hoc est proprium, ut quam pulchra parentibus receperunt gratiam, dum volare non poterant, eandem illis vicissim referant, dum ad volandum impotentes fient.

Quarò, inquire quid simile Christo fidejussori posses reddere, nunquid te quodammodo fidejussorem suum appellat Christus, quando te testem sibi advocat? Non credent homines Christo dicenti bonum esse pati, & contemni, nisi hoc homines ita esse testentur: fidejussorem Christi homines quærunt, te verò Christus suum exhibet, te producit, te interponit, tuam obtestatur fidem, ut sibi, hoc testimonium palam reddas, *quid sit bonum pati & contemni.* Hoc est scilicet par Christo reddere, si hoc testimonium reddideris; hoc est benefactori suo gratum esse; hoc est liberantem se liberare. Nam sicut fides Christi laborat apud homines, & veritas in injuria detinetur, ita liberatur dum nostro testimonio fides illa roboratur.

Sed nisi etiã hoc testimonium reddideris, nisi libenter in humilitate tua patientiam habeas, & sic toti mundo testeris bonum ac beatum esse pati, & contemni, hoc est par negare Christo, hoc est ingratum esse hoc est quod ait Sapiens, *Ingratus sensu derelinquit liberantem se,* quo scilicet modo & tempore liberandus erat liberator! O quale beneficium, posse liberare liberatorem suum Christum! O qualis ingratitude, nolle quod possis!

III. PUNCTUM.

NULLIS igitur parcendum bonis ut Christi bonus odor sumus, ne alioquin nobis id exprobet, quod in Scriptura legitur: *fatere factis odorem meum. Et erit pro suavi odore factor.* Nihil nempe factidius, quam ut, eò quo honori tuo parcas, vel voluptati, vel pecuniæ; Christi honor deperat. Perit verò dupliciter, & cum salutis verbum retines, & cum propterea retines, ne quid tibi, si loquereris, pereat. *Va mihi quia tacui, saltè si hoc agnosceres.* Nec dicas te amore pacis id silere, quod alioquin dicendum esset; Nam perverfa pax illa est, quam Christus dicit se non misisse in terram, sed potius gladium illi oppositum: & jam alibi producta, & probata hæc habetur Veritas:

Opta-

In 3. P. Sabb. Hebdom. 10
Optabilis est bonum bellum, quam mala pax.

Quod si qui etiam videantur offendi & scandalizari, cavendum id quidem omnino, ne tua culpa fiat; sed dum ipsorum vitio id accidet; ferendum est, nec à bono propterea desistendum, nam hic est odor mortis in mortem qui ut dictum est, alius est vita in vitam. Sicut fragrantia unguenti columbam vegetat, scarabium necat, inquit Nyssenus: & sicut lumen solis oculos sanos recreat, debiles offendit: sicut ignis aurum purgat, stipulam absumit; sic Christus malis in ruinam est, & bonis in resurrectionem. An velles Soli non lucere, ne quorundam offendantur oculi? An multum curant scarabeinecem, qui odore unguenti columbas ad se trahunt? O quam rectè Apostolus: Omnia sustinemus ne quod officiculum demissis Evangelio Christi: hoc est, cavemus omnino, ne quem offendamus: sed si quis ultro se offendar, cavemus etiam ne propterea cursus Evangelii, seu prædicationis Evangelicæ retardetur.

Denique quid aptius ad rem nostram, quam hæc Christi verba: qui non accipit crucem suam, & sequitur me, non est me dignus. Quid est accipere crucem suam, & sequi Dominum, nisi jacturam bonorum omnium pati, sicut ille est passus, dum suam accepit crucem? Quid est non esse dignum Christo, nisi ab illo esse quasi alienum, quasi reiectum, & repudiatum, ut qui terrena sapiat non æterna, non cælestia, non quæ sunt futurum, ubi Christus est in dextera Dei sedens?

Videri possunt huic multæ conformes Veritates:

Nemo magis sibi Christum servat, quam qui minus sibi soli servat.

In 1. parte, die 18. Januarii.

Qui non renunciat omnibus, non potest esse Christi discipulus.

In 1. parte, Feria 3. Hebdomada 6. post Epiphaniam.

Voluntatis ejusdem est, nolle afferre scandalum: & sufferre velle, si quando pravè accipitur.

In 2. parte, Feria 3. Septuagesima.

Quæ in malo bona est confusio, in bono mala est.

In 2. parte, Fer. 6. prima Hebdomada in Quadragesima.

Charitas non querendo sua melius invenit, quam si quereret.

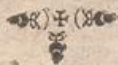
In 2. parte, Feria 2. Hebdomada 3. post Pascha.

Solum perieratis genus est, in re salutis adversa, suis esse crudelem.

In 3. parte, Fer. 3. Hebdom. 5.

Rape ad eum quos potes. Nam si potes, & non rapis, tot cælo perdis quot Christo lucrari poteras.

In 3. parte, Sabbato Hebdom. 11.

Qq 3

FERIA

FERIA QVART A.
DE PERFECTA DISCIPVLORVM OBEDIENTIA
IN ADDUCENDO AD CHRISTUM PULLO
ASINÆ.

Euntes autem Discipuli fecerunt sicut praeceperat illis Iesus. Matth. 21.

VERITAS PRACTICA.

Quod in aliis virtutibus magis esse posset vituperabile, hoc est in obedientia magis laudabile.

RATIO EST, Quia quod magis esse posset vituperabile in aliis virtutibus, est indiscretio. Sed hoc est in obedientia magis laudabile, si fuerit indiscreta, quo sensu explicabitur.

Ergo hinc Veritas manifestat, & tanto magis hanc salubrem indiscretio colenda est obedire volenti, quanto hac obedientia singularis est virtus.

L PUNCTUM.

E T cum appropinquasset Hierosolymis, & venisset Bethphage ad montem Oliveti, tunc Iesus misit duos discipulos dicens eis, Ite in castellum quod contra vos est, & statim invenietis asinam alligatam & pullum eum ea solvite & adducite mihi: & si quis vobis aliquid dixerit, dicite, quia Dominus hic opus habet, & confestim dimittet eos. Euntes autem discipuli fecerunt sicut praecepit illis Iesus.

Consideranda certe discipulorum obedientia, ut, qui in re factus difficili ad intellectum, & voluntatem, tam prompti fuerint, nulla ut intercedente mora praeceptum adimpleverint. Poterant enim hærere dubii quid vellet Dominus, cum de asina sermonem, & praeceptum illis faceret: Poterant cogitare id illi omnino infuctum, ut iumento uteretur: Poterant pudore quodam affici, & deterrerab illis ignominiosis animalibus per urbem adducendis: Poterant denique metuere, ne qui viderent eos aliena rapientes, contra insurgerent, & obniterentur. Sed nihil horum apud se reputant, nihil discunt, nihil discernunt, nihil d'judicant, nihil verentur: toti sunt in his exequendis quæ sibi iussa sunt: Et quod in aliis virtutibus magis esse posset vituperabile, hoc est in eorum obedientia magis laudabile.

Mira certe sententia, & digna quæ attentius consideretur, tum ut aliis virtutibus generatim consulatur, tum particularim obedientia.

Quid est autem in cæteris virtutibus magis vituperabile quam indiscretio, cum ut ait sanctus Bernardus, omni virtuti ordinem discretio ponat, ordo modum tribuat & decorem? Unde & post alia quædam, concludit, Est ergo discretio non tam virtus, quam quadam moderatrix & auriga virtutum, ordinatrixque affectuum & morum doctrix. Tolle hanc & virtus vitium erit, ipsaque affectio naturalis in perturbationem magis convertetur, extermiumque natura. Sic sanctus Papa Gregorius: Bona quidem intentione amici lob ad consolandum venorant, sed hoc quod pia mens Deo mundum obrulit, locutio precipitata vitavit; scriptum quippe est: si recte offeras, non recte autem divides, peccasti. Recte namque offertur cum recta intentione quid agitur, sed recte non dividitur, si non hoc quod pie agitur, etiam subtiliter discernatur. Oblata enim recte dividere, est qualibet bona nostra studia feliciter discernendo pensare. Sapere ergo & quod bono studio gerimus dum discernere caute negligimus, quo iudicetur sine nescimus: & nonnunquam hoc fit reatus criminis, quod putatur causa virtutis.

Sic ante hos omnes Cassianus, aut potius Antonius ille magnus quem refert Cassianus inter omnes virtutes discretioni primas dedisse, cuius hæc verba sunt: Hac namque est discretio qua oculus & lucerna corporis in Evangelio nuncupatur, secundum illam sententiam Salvatoris, Lucerna corporis tui est oculus tuus: quod si oculus tuus simplex fuerit, totum corpus tuum lucidum erit; si autem oculus tuus nequam fuerit, totum corpus tuum tenebrosum erit: eo quod ipse cogitationes hominis universas actus, discernens, cuncta qua gerenda sunt pervideat atque pertulisset: qua si in homine nequam fuerit, id est, non vero iudicio & scientia communita sed quæ libet errore ac presumptione decepta, totum corpus nostrum faciet

facit tenebrosum, hoc est, omnem aciem mentis actum que nostros reddet obscuros, cecitate scilicet vitiorum & perurbationum tenebris involutos, Si enim, inquit, lumen, quod in te est tenebra sunt tenebra ipse quanta erunt? Nulli namque dubium est, errantio iudicio cordis nostri & ignorantie nocte possessio, cogitationes quoque & opera nostra qua ex discretione deliberatione descendunt, maioribus peccatorum tenebris implicari.

Atque hæc fustus tota collatione secunda confirmantur tum Scripturæ testimoniis, tum multis eorum exemplis, qui, quod à discreti essent suis in virtutibus, suas ipsi virtutes in vitia converterunt, & suis ipsi vitiis perverti sunt. Potestne dici aliquid magis vituperabile?

II. PUNCTUM

SED hoc est in Obedientia magis laudabile, si fuerit indiscreta, quo sensu ipsi sancti Patres intelligunt.

Hoc est, inquit sanctus Bernardus, docens perfectam obedientiam esse indiscretam, hoc est non discernere quid vel quare precipiatur, sed ad hoc tantum nititur, ut fideliter & humiliter fiat quod à majore precipitur. Lignum enim scientia boni & mali in paradiso, censura discretionis est; in conversatione religionis penes Patrem spiritualem qui iudicat omnia. Ipse vero à nemine iudicatur, ipse est discretio; aliorum est obedire. Adam gustavit in malum suum de ligno vetito, edoctus ab eo qui suggerendo ait, quare precipis vobis Deus ut de ligno non comederitis? Ecce discretio, cur preceptum sit. Et addit, sciebat enim quia qua dicitur comedere, aperientur oculi vestri, & eritis sicut dii. Ecce ut quid preceptum sit, scilicet quod Deus fieri non sinat. Discrevit, comedit, & inobediens factus est, & de paradiso ejectus est. Et paucis interiectis de vero loquens obediente Stultus, inquit, fiat ut sit Sapiens: & hæc omnis sit ejus discretio, ut in hoc nulla sit ei discretio. Hæc omnis Sapiens sit, ut in hac parte, nulla ei sit.

Et post multa: Propter quod, inquit, pia simplicitas, & in professione religionis & solitudinis novus homo qui non habet vel rationem ducentem, vel affectum trahentem, vel discretionem moderantem, sed vi quamdam vertitur in semetipsum, tanquam à sigulo signentium, lege quadam mandatorum Dei quasi manibus alienis facientes est & formandus in omni patientia, & in rota volubilis obedientia, & in igne probationis sua Plasmata-

toris & formatoris sui voluntati & ai birrio subdendus. Nam etsi callor ingenio, si n. get arte, si praeeminet intellectu, instrumenta sunt hæc tam vitiorum quam virtutum. Non ergo refuziat doceri, uti eo in bono, quo & in malo uti potest, quia hoc primum virtutis opus est. Ingenium corpus adoptet, ars naturam informet, & intellectus non elatum faciat animum sed docibilem. Et contra quosdam minus quam deceret obedientes, Non est, inquit obedientia eorum plena: non in omnibus parati sunt obsequi nisi per omnia sequi proposuerint Eum qui non suam sed Patris venit facere voluntatem. Discernunt & dijudicant eligentes in quibus obediant Imperanti. Et nonnullis interiectis, ad hæc de Paulo verba: Et apertis oculis nihil videbat, Ecce cecitas qua male quondam illuminati in pravariatione, tandem in conversione oculi salubriter excacantur.

Sic sanctus ille Gregorius ubi de puero Samuele agit: Puer, inquit, humiliter homini subiectus, atque obedientia ardua arce sublimatus, dum vocatus accessit, iussus rediit, quid aliud nobis exemplo praeberet nisi altissima formam obedientia? Vera namque obedientia nec Praepositorum intentionem discutit, nec precepta discernit: quia qui omnis vita sua iudicium Majori subdidit, in hoc solo gaudet, si quod sibi precipitur, operatur. Nescit enim iudicare, quisquis perfecte didicerit obedire, quia hoc tantum bonum putat, si preceptis obediat: Et post pauca: Preceptum namque in hoc solo pensari debet, quod majoris preceptum est, & qui obedientia bonum exequitur non injunctum opus debet considerare sed fructum: quia ad premerenda aeterna vita gaudia non exquiruntur quali: as operis, sed mortificatio propria, & executio aliena voluntaria.

Sic denique qui supra idem ipse Cassianus sic De Instit. verè obedientes superiori describit, ut universa compleant quaecumque fuerint ab eo precepta, tanquam si à Deo sint virtutes edita, sine illa discussione festinant: ut nonnunquam etiam impossibilia sibi imperata ea fide ac devotione suscipiant, ut tota virtute ac sine ulla cordis hesitatione perficere ea aut consummare nitantur, & ne impossibilitatem quidem precepti pro sui Senioris reverentia metantur. Et ibidem longinquo post capite: Quartum hoc, inquit, præ omnibus excelle quod hæc que supra diximus tria ornet atque commendat. Id est, ut stultum te secundum Apostoli sententiam facias, in hoc mundo, ut sis Sapiens: Nihil scilicet discernens, nihil dijudicans ex his qua tibi fuerint imperata, sed

Serm. I.
de Cor. II.
S. Pauli.

L. 2. in
lib. Reg.
c. 4.

De Instit.
Ren. l. 4.

c. 10.

ibid. c. 41

sed

Colat. 18.
6.3.

sed cū omni simplicitate ac fide obedientiam semper exhibeas, illud tantummodo sanctum, illud utile, illud Sapiens esse iudicaris, quidquid tibi vel Lex Dei, vel Senioris ex auctoritate in dixerit. Itemque in Collationibus; Caterum, inquit, nunquam rationem Veritatis intrabit quisquis à discussione capere erudiri, quia videns eum Inimicus suo potius quam Patrum iudicio confidentem, facile in id usque propellit, ut etiam illa qua maxime utilia atque saluberrima sunt, superflua ei videantur & noxia. At quo ita presumptioni ejus callidus hostis illudit, ut irrationabilibus definitionibus suis pertinaciter inhaerendo, hoc solummodo sibi sanctam esse persuadeat quod rectum atque justissimum sua tantum obstinationis errore censuerit.

Nonne hoc est aperte dicere non minus discretionem perire obedientiam & animam, quam alia pereant Indiscretionem virtutes: ac proinde non minus hoc esse laudabile in obedientia si fuerit indiscreta, quam in cæteris virtutibus hoc esset vituperabile?

III. PUNCTUM.

HINC ergo manifestè patet proposita Veritas, quæ si pluribus confirmanda esset, sanctus Joannes Climacus in illo quem scripsit libro de Scala Paradisi gradu 4. de obedientia: & gradu 31. de discretionem, sat multa suggerit, ex quibus pauca hæc sint instar omnium. Obedientia, inquit, est inexaminiatus atque indiscussus motus, sicut a navigatio, securum periculum, confectum dormiendo iter, sepulchrum voluntatis, nihil discernit, nihil resistit, Obedientia est discretionis depositio inter divitias discretionis. Quæ postrema sententia valde notanda est, simul enim conjungit & concordat quæ inter se videbantur distillere eam discretio tantopere commendaretur, ac culparetur, ut nec abesse ab obedientia, nec illi posse adesse censeretur. Sic tamen utrumque præclare convenit, quando de obedientia dicitur, quod sit discretionis depositio inter divitias discretionis; non enim discretionem perdit obediens, sed deponit, sicut si quis pecuniam suam deponeret apud aliquem valde fidelem, non haberet apud se pecuniam, sed apud alium; sic suo quodam modo qui obedit in rebus etiam intellectui repugnantibus, discretionem suam deponit apud illum à quo jubetur; discretionem qua iudicaret non ita esse faciendum, commutat cum illo qui aliter iudicat, & qui rem imperat.

Indiscretus est, ut sit discretus: Indiscretus est secundum quoddam corruptæ naturæ iudicium, ut sit discretus sano, & recto rationis consilio. Quod si abundare videtur rationibus contra id quod jubetur, ecce ubi viget, ubi vincit & triumphat Obedientia, cum inter falsas illas humanæ discretionis divitias deponit hanc discretionem, & obedientem proprio denudat iudicio ut hoc unum quod Superior iudicat & imperat, sic ille iudicet & exequatur.

Aut si, quod verius est de veris divitiis, illud Climaci dictum magis interpretari, sic obedientia dicenda est discretionis depositio inter divitias discretionis. Id est, inter multiplices & extimias illas rationes licet latentes, vel quibus abundat Superior, ut id quod jubet, jubeat, vel quibus abundat Inferior ut id agat quod jubetur etiam contra proprium sensum: quod est apud Apostolum, *lucus letari est abundare in omnem simplicitatem*. Sic Divus Thomas exponens quod sensu dixerit sanctus Benedictus etiam tentanda esse impossibilia, quæ à Superiore juberentur. Quia, inquit, *an aliquid sit possibile subditus non debet suo iudicio definire, sed in unoquoque iudicio Superioris stare*. Sic Divus Basilius de iudicij periculo, *propterea illud esse sollicitum finit, qui imperat*.

Quamobrem, ut ad praxim deveniatur, vide quanti facias Obedientiam, quid de hac virtute iudices, utrum sit prudentius obedire, vel non? Nisi fueris filius Belial, id est, absque iugo, non dubitabis perfectè affirmare, longè id esse melius, sapientius, & salubrius obedire. Sed persuasum habe, non esse aliud obedire, ac indiscretum esse, quo sensu dictum est; si times hanc discretam indiscretionem, times veram obedientiam. Quid est quod obedientiam profiteris & diligis nisi ut perfectè vivas? sed quomodo perfectè vires in obedientia, nisi & ipsa perfectè fuerit obedientia. Quomodo autem perfectè si discreta tuo sensu, si discernas quis jubeat, vel quæ jubeat; vel quo motivo, vel familia, quæ occurrunt discretis illis viris, contra quos aptè sanctus Bernardus quæ tibi diligenter applicet: *Imperfecti cordis est, L. d. p. infirma propterea voluntatis iudicium est, Si autem caput Seniorum studiosius discutere, harere ad singula dispensationem, & male suspicari de omni præcepto cuius causa latuerit, nec unquam libenter audire nisi eum audire consigerit quod forte libuerit, aut quod non aliter licere seu expedire monstraverit vel aperta ratio vel indubitata auctoritas. Delit.*

tasatis, imo minus molesta hujusmodi obedientia. Non planè hæc illa est qua ex regula traditur, OBEIENTIA SINE MORA. Disputare profectò hoc est in actu cordis, non in auditu auris obedire.

Verum hæc ante prævidisse debueras, quò turris hujus evangelicæ non prius jaceres fundamenta, quam sedens computares si haberes sumptus ad perficiendum. Nunc autem quid restas, nisi ut aut correctus obediens Senioribus: aut confusus audias ab illusoribus: Hic homo cepit adificare, & non potuit consummare?

Vide in 2. parte, Fer. 4 octavæ Ascensionis, ubi hæc exhibetur Veritas:

Quirationes inquit obedientiæ, rationem quarit suæ inobedienciæ.

In 3. p. Sabbato Heb. 9. ad hanc ibi expostam Veritatem.

Quò magis est oculata concupiscentia, magis est cæca.

Sic verò in oppositum aptè formari posset Veritas, atque ex jam dictis probari:

Quò magis cæca est obedientia, magis est oculata.

FERIA QUINTA.

INGREDIENTI DOMINO IN CIVITATEM
TURBÆ OCCURRUNT CUM PALMIS,
ET FAUSTA OMNIUM
ACCLAMATIONE.

Ozanna filio David: Benedictus qui venit in nomine Domini: Ozanna in excelsis. Matth. 21.

VERITAS PRACTICA.

Nisi cor, lingua, & manus ad devotionem simul conspirent, ipsa expirabit Devotio.

RATIO EST, Quia tunc dicitur expirare devotio, quando proprium illum suum non producit effectum, quoniam totos Deo devovet, & addicit.

Sed nisi cor, lingua, & manus ad devotionem simul conspirent, non producat illum suum effectum.

Ergo & ipsa expirabit Devotio: seu potius ne deficiat, & expiret, procuranda sunt diligenter illa tria, de quibus expresse propterea S. Bernardus sermonem instituit.

I. PUNCTUM.

In hoc celeberrimo Christi triumpho, qui à quatuor Evangelistis fuscè describitur, jamque à Prophetis longè ante denuntiatus Haynesius Pars quarta.

erat, & in Agno Paschali per urbem sic festivè cum ramis deducto figuratus: quàm sint omnia mira & consideratione dignissima, nemo non videt.

Contemplant aliqua pro affectu; Admirare Dominum a sinæ infidentem, plorantem in tali triumpho, prædicentem urbi exitium, turbas præcedentes, & sequentes cum palmârum ramis; omnes uno ore, una mente acclamantes ozanna, quæ vox erat lætitiæ, & fausta præcantium; discipulos & alios cives sua vestimenta subternentes, solos Judæos invidia tabescentes, & infidentes. Quorsum hæc omnia post aliquot dies crucifigendo? Nempe ut indicaret se libentem volentem motiturum, se Dominum & Regem hominum, à quibus quando vellet coleretur, & à quibus si malè aliquando tractaretur non nisi permissu suo id eveniturum. Deniq; ut disceres ab his turbis: quæ profectò divinitus edoctæ sunt, veram devotionem. Vide attentius quàm mirè tria hæc simul

R t

664

conjungant *Cor. Linguam, & manus.* Cor videlicet in a denti affectu quem certam demonstrant ad Christum quam possunt honorifice recipiendum; Linguam vero in faustis acclamationibus; Ac denique manus & opera in cædendis nobilissimarum arborum ramis, usque palam proferendis nullo metu Judæorum, qui caverant ne quis eum ut Prophetam haberet; nullo Herodis, nullo Pæsidis, aut Præsidarij timore militis, qui in urbe novum Regem audiebant renuntiari. Hæc est scilicet vera Devotio, nec aliter vera, nisi cum illa tria simul concurrunt, & concordant.

Ratio est evidentissima, quæ ab ipsa Devotionis natura & nomine depromitur. Quid est enim Devotio? Unde huic virtuti nomen? Respondet

2.2. q. 82.
4.1.

sanctus Thomas his verbis: *Devotio dicitur à devovendo; unde Devoti dicuntur qui seipos quodammodo Deo devovent, ut eis se totaliter subdant, propter quod & olim apud Gentiles devoti dicebantur qui seipos idolis devovabant in mortem, pro sui salute exercitus, sicut de duobus Decis Titus Livius narrat. Unde devotio nihil aliud esse videtur quam voluntas quadam promptè tradendi se ad ea qua pertinent ad Dei famulatum; unde Exodus trigesimo quinto dicitur, quod multitudo filiorum Israel obtulit mente promptissima atque devota pramittas Domino.*

L. de Abraham Patriarcha.

Sic antè pridem inter alios insigniter sanctus Ambrosius devotionem expresserat exemplo Patriarchæ Abrahami, cujus tria præcipue facta commemorat, in quibus sigillatim ostendit, hujus virtutis hunc proprium esse actum seu effectum, quo se hominum, suaque omnia Deo donat & consecrat.

Gen. 12.

Primum est cum jussus fuit Abraham à terra sua egredi; quo de egressu sic Sanctus ille Doctor: *Itaque cujusmodi fuerit in eo viro devotio consideremus. Ea enim virtus ordine prima est, quæ est fundamentum ceterarum merito que hanc ab eo primam exegit Deus, dicens: Exi de terra tua & de cognatione tua, & de domo Patris tui. Satis fuerat, dixisse de terra tua, ibi enim erat exire de cognatione, exire de paterna domo. Sed inde addidit singula ut ejus affectum probaret. Id est, ut quam devotus esset, significaret, deserendo sua omnia, ut se totum Deo daret; sic enim pergit sanctus Ambrosius: *Coacervanda fuerunt præcepta ne quid lateret, proponenda premia ne forte deservaret. Tentatur ut fortis, incitatur ut se des, provocatur ut justus, meritoque exiit quem dno dum locus est illi Dominus. Et paulo**

põst iam morale sensum illa coacervata præcepta convertens: *Consideremus, inquit, ne forte hoc sit exire de terra sua, de hujus terra, hoc est de corporis nostri quadam commoratione egredi, de qua exiit Paulus qui dixit, nostra autem conversatio in cælis est; & de illecebris & delectationibus corporalibus, quas velut cognatas anima nostra dixit quam compati necesse est corpori, donec eum colligata vinculo adhareret. Ergo exire de conversatione terrena, & à secularibus oblectamentis, & superioris vite moribus atque alibus debemus, ut non solum loca sed etiam nosmetipsos mutemus, si cupimus adharere Christo, deseramus corruptibilia, id est, nulla re terrena & humana detineamur quæ ex totis nobis, Dei sumus.*

Secundum Abrahami factum, quod sanctus Doctor affert in exemplum veræ devotionis, *Gen. 12.* hoc est quando fame urgente descendit in Ægyptum cum Sara conjuge, pulcherrimus, inquit, & hic locus ad incitanda studium devotionis, quod is qui Deum sequitur, tuus semper est. Et ideo Deum debemus præferre omnibus, nec patria contutu, nec parentum filiorumque gratia, nec uxoris contemplatione revocari debemus quæ exquisitione præceptorum celestium, quia Deus nobis omnia illa largitur, & potius est servare quæ donat. Itaque magnum exemplum devotionis Abrahamæ quod cum uxore speciosa descendit in Ægyptum Erat quidem justo viro cura conjugalis prædicata, sed majus erat studium maturanda devotionis, ne prætulisse custodiam; hinc mandatis videretur excelsibus. Itaque quoniam propter Deum contempsit omnia, recepit à Deo multiplicata omnia.

Tertium denique factum Abrahami est, cum *Gen. 22.* filium suum ad holocaustum jussus offerre, Non post dies, inquit sanctus Ambrosius, ut Cain obtulit, sed exurgens mane servavit asinam suam, & adhibuit secum duos pueros, & Isaac filium suum, & concidens ligna ad holocaustum surgens abiit, & venit ad locum quem dixerat ei Deus die tertia. Præter adverte immolans studium maturum atque festinum, ut moræ expectationis non esset, nisi donec audiretur oraculum. Deinde ut sterneret asinam suam, ut obsequium omne ipse susciperet & sacrificio necessaria prepararet. Quasi diceret sanctus Doctor, In hoc uno Abrahami facta tria continentur quibus manifestè Patriarcha indicavit, quam se totum daret devotioni, seu potius quam se totum devotione daret Deo. Primum est quod filium suum Isaac, in quo habebat omnia, libenter Deo voluerit immolare.

late. Secundum est, quod in hoc peragendo sacrificio nullam interposuerit moram, sed ipso, quo iustus est, momento temporis se ad iter accionit, quasi qui nulla re detineretur quin totus esset Dei; licet multa eum humanitas detinere possent.

Tertium est, quod tamen si multos habebat servos quorum erat asinum sternere, ligna concideret, & alia sacrificio necessaria præparare, nihil tamen horum teris reliquit, sed ipse unus omnia peragens nulla in parte perficiendo sacrificio desisse voluit, ne qua pars sui esset, ex qua totus non esset Dei.

O verè Vitum fidelem qui se non minus in holocaustum Deo totum immolavit, quam filium; O verè magna virtus Devotio, quæ tales viros facit.

II. PUNCTUM.

SED nisi Cor, Lingua, & Manus ad devotionem simul conspirant; Devotio non producit hunc effectum, Devotio non totum hominem Deo dabit.

Nam aut sit ipsa tota & completa devotio, quomodo totum hominem Deo dabit? Nonne qua parte ipsa deficiat, defectus in effectum recandabit? Nonne ideo dicitur à Domino, quod omnis arbor bona fructus bonos facit: mala autem arbor malos fructus facit, quali diceret, ut habet interlinearis: à radice fructus arboris pullulat, qualis est causa, talis effectus: si manca, si dimidiata, si qua parte deficiens devotio, non alius ab illa est expectandus effectus quam deficiens, non alium Deo dabit hominem, quam dimidiatum, & aliqua sui parte defuturum.

At verò quis nesciat non posse dici totam & completam esse devotionem, nisi totus coniter suis partibus? Quis autem ignoret has ejus esse partes, quæ his tribus humani corporis membris, corde, lingua, & manu, designantur, nempe cogitationes, verba & opera? Quis non videat, quis non in se sentiat se in his tribus exercendum, si devotionem exercere velit? Quis alioquin aude, se devotum profiteri si vel nullas corde piæ motiones & cogitationes sentiat; vel nullas ore possit preces fundere, nulla de Deo, nulla de divinis verba rebus se posse promere; vel nulla, denique pietatis opera se posse propriari, aut nisi cum nausea, cum tædio, nisi remittentem & invitum? Quis inquam non modo in his simul tribus qui deficiat, sed qui seorsum in uno desit aut altero, non se agnoscat

& fateatur tam longè alienum à vera devotione quam vera Devotio non potest esse nisi tribus istis in partibus?

Licet enim Devotio possit esse alia Cordis, alia Linguae, & alia quædam operum, neque simul hæ tres actu semper conjungantur; si tamen illa quæ linguæ aut operum diceretur devotio, non aliquid participaret ex illa quæ esset Cordis; putaretur quod esset vera devotio? Putaretur quod non esset illa hypocrisis, & simulata devotio, propter quam dicebat Dominus: *Hypocrita, bene de vobis propheta ait: populus hic labiis me honorat, cor autem eorum longè est à me?* Quod si etiam sola esset Cordis devotio, nec ulla linguæ vel operum ederet, quando interdum sese daret ejus exercendæ opportunitas vel publica, vel privata, ut in templis frequentandis, in Sacramentis adeundis, & aliis Christianæ religionis muneribus excolendis, putaretur quod illa cordis devotio, vera esset devotio? Nonne hoc hæreticum sapit, & impium, qui nulla templa recipiat, nullum sacrificium, nullas publicas preces, nullos religiosæ disciplinæ ritus, nullas ceremonias: totum corde, totum intus in animo, nihil extra prodat? Et ubi vox Apostoli, *obsecro primum omnium fieri obsecrationes, orationes, postulationes Gratiarum actiones, pro omnibus hominibus pro Regibus & omnibus qui in sublimitate sunt, ut quietam & tranquillam vitam agamus in omni pietate & castitate.* Hoc enim bonum est & acceptum coram Salvatore nostro Deo qui omnes homines vult salvos fieri & ad agnitionem veritatis venire. Ac paulo post: *Volo vos ergo viros*

Matt. 15.

1. Tim. 2.

Ibid.

orare in omni loco, levant es puras manus sinistra & dextera. Id est, toto corpore ad pietatem ritè composito, secundum communem & ab omni Ecclesia probatum orandi morem non ex vana quadam complacentia, vel pravo quovis affectu; sed purè propter Deum, levando simul mentem & manus, ut exterior corporis species sit internæ figuræ puritatis. Atque in hoc situ & habitu sic omnes consentire velim, nullus ut omnino dissentiat.

Non semper autem ista exterior exercetur devotio, sed semper vera devotio paratum reddit hominem ad illam exteriorem exercendam, quando id Ratio sive Religio postulabit, aut non est vera devotio, nec totum proinde hominem Deo subjiciet.

Quod egregiè D. Thomas illustrat & confirmat cum ad illa quæ possent obijci contra quæ dixit & quæ supra commemorata sunt de proprio

R 1 2 devo-

2.2.9.32.
M.1. ad 4.

devotionis actu & effectu, sic respondet: Cum devotio sit actus voluntatis hominis sibi sum effectus Deo ad ei servandum qui est ultimus finis, consequens est quod devotio imponat modum humanis actibus, sive sint ipsius voluntatis circa ea qua sunt ad finem, sive etiam sint aliarum potentialium qua a voluntate moventur. Et paulo post

ad 2.

Devotio, inquit, invenitur in diversis generibus actuum, non sicut species illorum generum, sed sicut motio moventis invenitur virtute in motibus mobilium. Id est, una est virtus, Devotio, quae quidquid corde, lingua, opere circa Dei cultum exercetur, ipsa una efficit si non actu semper, saltem virtute, ac propterea modum etiam ita imponit humanis actibus, ut nihil homo agat, quod devotioni repugnet; & ea omnia sit paratus agere, quae illa virtus exiger. Cum enim humana actus, sive boni sive mali sint, tribus hisce tantum modis fiant, vel cogitando, vel loquendo, vel operando ut exprèsse idem sanctus Doctor docet, & ipsa satis comprobatur experientia, nonne quando dicit, devotionem imponere modum humanis actibus, perinde est ac si diceret imponere modum cordi, linguae & manibus, imponere modum cogitationibus, verbis, & operibus; sicque hominem Deo subicere; ac consequenter nisi tria illa conspirent ad devotionem, devotionem non esse veram, nec posse illum suum effectum producere, quo sit homo totus Dei.

1.2.9.72.
M.7.

Quod & Divus Bernardus fructuose persequitur in illo sermone quem scripsit de triplici custodia manus, linguae, & cordis: Omnes, inquit nobis causamur deesse gratiam, sed iustus forsitan ipsa sibi queratur gratia deesse nonnullos. Nempe res cordis est, gratia devotionis ista quam quarimus; & hoc munere ipse se fraudat qui internum ei dissimulat receptaculum exhibere. Caterum unde illi cura cordis, cui ne ipsa quidem adhuc oris circumspectio, seu manus custodia subest? Non sibi deesse miretur consummationem qui nec initium apprehendit: sed ne is quoque qui initium jam tenere videtur, si ad medium non pervenit. Quasi diceret sicut ad domum aedificandam tria haec, fundamentum, parietes, & tectum, sunt ita necessaria, ut non sit domus, nisi tribus his constet, sic nec vera devotio nisi tribus his tunc custodius, manus, lingua, & corde. Videti possent quae plura persequitur: Et haec tria magnifice continentur his sacris verbis: *Deus rogabis* (Deus) cor omnibus ut colaris eius faciat, eius voluntatem, corde magno, & animo volenti, Adape-

2. M. sec. 1

riat cor vestrum in lege sua, & in praecipis suis, & faciat pacem Exaudiat orationes vestras, & reconcilietur vobis, nec vos deserat in tempore malo. Quae ad cultum Sanctissimi Sacramenti Divus Thomas sic applicat: *Recedant vetera, nova sint omnia, Corda, voces, & opera.*

III. PUNCTUM.

HOC ipsum est igitur, quod habet Veritas: *Nisi Cor, lingua, & manus ad devotionem simul conspirent, ipsa expirabit devotio.* Diversa est similitudo, sed ipsa prorsus res eadem, Nam quod est domum destrui, hoc est animam expirare, & sicut utrumque; illud accidit defectu partium, quibus & domus constat, & quodvis animatum; sic plane devotio ruat & expiret necesse est, si aliqua trium illarum partium ipsi desit. *Nomen habes quod vivas & moriatur. Esto vigilans & confirma cetera quae moritura erant.*

Vix ulla est alia virtus, in qua magis decipiuntur homines quam vera devotio. Non est quod putant, multum orare, multum affici, multa scire de divinis; vel multa de his loqui: sed hoc unum vel maxime, *TOTUM ESSE DEI, totum corde, lingua & manu;* quod quia nisi recte meditando comparatur, paucique sunt qui se rectis addicant meditationibus, ideo tam pauci sunt qui non modo vere sint devoti, sed qui deus ille devotum vix sciant. Hinc apud Divus Thomas expresso docet articulo devotionis causam esse meditationem, *Dicitur enim, inquit, quod devotio est quidam voluntatis actus ad hoc quod homo prompte se tradat ad divinum obsequium.* Omnis autem actus voluntatis ex aliqua consideratione procedit, eo quod bonum intellectum est obiectum voluntatis. Unde & Augustinus dicit in libro de Trinitate quod voluntas oritur ex intelligentia. Et ideo necesse est quod meditatio sit devotionis causa in quantum scilicet homo per meditationem concepit quod se tradat divino obsequio. Tum post multa concludens articulum de vitiis doctus, qui sat multa considerant & meditantur nec tamen devoti sunt, sic opportunè respondet hoc ita fieri, quod statim sua doctrina non se deo totaliter tradant: si tamen, inquit, scientiam quibus eunt, aliam perfectionem homo perficit deo subdat, ex hoc ipsa devotio augetur. Quasi diceret, totum est in se subdendis Deo. Si se melius Deo subdat indocti quam docti viri, certe indocti praestant devotione doctis: sed si viri docti se suamque do-

f. 36

2. 146

doctrinam Deo subdunt, tunc docti præstant aliis, non quod sint doctiores, sed quod doctrina rectè utantur, dum se rectè Deo subdunt.

f. 36.

O quàm aptè propterea dictum à Psalte Regio, *Subditus esto Domino, & ora eum*, quali diceret, nil putes alioquin te agere, quidquid ores, nisi te prius Deo subdas, aut nisi ores, & mediteris, ut discas quomodo te oporteat subiectum esse Deo. Tam multa sunt enim, quæ si tantisper considerentur, nobis persuadeant hanc per-

fectam subiectionem, ut vel arguaris si non ea consideres: vel si consideres, te ipsum arguas & dicas, *Nonne Deo subiecta erit anima mea? Voluntatem Deo subiecta esto anima mea. Quantumcunque accedam, inquit ibi summus Doctor sanctus Augustinus, quantumcunque ascendam, quantumcunque transierim, sub Deo ero: non contra Deum. Securus ergo transcendendo cætera, quando ille me sub se tenet, qui est super omnia.*

Pf. 61.

FERIA SEXTA.

DE PVERIS SIMVL CVM VIRIS, ET SEORSVM CLAMANTIBUS

Ozanna filio David.

*Ex ore infantium & lactentium perfecisti laudem. Psal. 8.
Matth. 21.*

VERITAS PRACTICA.

Sic sibi Christus placet in pueris, ut si pueros imitentur viri, magis sibi Christus in viris placeat.

RATIO EST. Quia magis sibi Christus placet in vera virtute quam in non vera

Sed si pueros imitentur viri, vera est virorum virtus, cum puerorum virtus non sit vera.

Ergo sibi magis Christus placet in viris quam in pueris, unde est viris motivum efficax, ut, in quo pueros Christo placere vident, eos imitentur.

I. PUNCTUM.

QUAS Christo Domino pueri dederunt laudes, singulariter merentur admirationem & discursum, ob hæc tria præcipuè. Primo quia laus ab infantibus & pueris Christo data Divinitatis ejus testimonium perhibebat nobilissimum, quàm quæ à cæteris dari poterat; nam quod virum laudabilem ratione præditum collaudarent nonnulli naturale & humanum videretur: sed quod pueri & infantes, qui nec naturaliter loqui, nec viros laude dignos agnoscere poterant, ita tamen

Christum laudent, ut vox illorum præ cæteris audiat, non nisi miraculo, divinæque potentie referri potest. Unde ubi ex Psalmo legitur, *ex ore infantium & lactentium perfecisti laudem*, alia versio habet, *Ex ore infantium & lactentium fundasti fortitudinem*, vel, *confiruvisti robur*, Quali diceretur, ut interpretatur sanctus Chrysostomus; *Potentiam tuam ex hoc maxime ostendisti quod infantium linguas commoveris ad laudes tuas celebrandas.*

Secundo, magis mira est hæc à pueris Christo data laudatio, quia magis fuit constans & producta longius, non enim solum cum viris laudes suas adjungebant, quando Christus per urbem incedebat triumphanti similis, sed in ipso templo magnificos celebrabant choros; & postmodum cum Dominus in urbem rediit, soli dicuntur pueri divinas illas voces, *ozanna filio David*, decantasse, quod Phariseis tam acerbum erat audire, ut de hoc maxime cum Christo expostularent.

Tertio denique cum inter Judæos illos, qui Christo laudes decantabant, pauci admodum, & vix ulli essent, qui puritatem mentis colerent, vitia verò sectarentur omnes; parum erat Christo talis accepta laus, quæ à puro non fundebatur pectore. Nec tamen laudes tali die sibi datas abnebat; quamobrem pueros excitavit,

R r 3

tavit, ut quandoquidem laudandus erat, sic à puris laudaretur linguis & mentibus. Nesciebant certe infantes quid loquerentur, unde ex hac parte ius ab illis profecta minus honorifica ceteri posset: sed quia tamen à puro profecta laus erat organo, malebat ab imperitis, si puri essent, se laudari; quàm à peritis & quibusvis aliis, qui non ita puri essent.

O præclarum viris documentum, & motivum protectio efficax ad colendam illam puerorum puritatem, quâ Christo placeant sive dum illum dictis colunt, sive dum factis celebrant & honorant. *Nam si tantopere Christo placuit puerorum puritas, quantò magis virorum.*

Aperta est enim, & valde consideranda ratio, cur ratione præditi magis Deo placeant, si puerorum puritatem habeant, quàm ipsi puri pueri nondum humanæ compotes rationis. Quid enim manifestius, quàm quod Christo magis placeat vera virtus, quàm non vera? Nonne ille est, de quo specialim dicitur, quod

Is. II.

non secundum visionem oculorum iudicabit, neque secundum auditum aurium arguet; Id est, non errabit in discernendis rebus, sed quod verum est à non vero discernet, & approbabit? Nonne ille est qui tam vehementer illud urgebat:

Joann. 7.

Nolite iudicare secundum faciem, sed iustum iudicium iudicate. Nam quid est iudicare secundum faciem, nisi apparentia pro veris sumere? Quid iustum iudicium iudicare, nisi quæ sola vera sunt, æstimare? Nonne ille est de quo

2. Cor. I.

ait Apostolus, *quod in eo non fuit EST & NON, sed EST in illo fuit*, quod est videlicet in veritate, & recepta; non autem quod tale non est? Nonne ille est de quo illud apud Patres celebre refertur dictum: *Estote boni trapezite sive numularii*: hoc est periti rerum æstimatores & iudices ut sicut adulterinum à vero numum, sic veram à non vera virtutem dijudicetis & probetis? Credine verò potest quod in illo non perfectum & absolutum fuerit, quod in nobis optabat?

IL PUNCTUM.

SED si puerorum puritatem imitentur viri sive adulti, vera virtus erit in viris, quoniam non est vera in pueris.

Nam cum ad veram virtutem, quæ definitur habitus electivus, in mediocritate consistens, requiratur discretio, & illa iudicii maturitas, quæ bonum à malo, & verum à falso capax est seligere, & quæ in solis adultis reperitur, quis non videat in istis etiam solis veram esse posse virtutem?

Nonne hoc est quod expressè tradunt omnes sancti Patres ad illa Christi Domini verba, *Nisi conversi fueritis & efficiamini sicut parvuli.* Neque ut ista tales per virtutem, quales sunt pueri per naturam. Non quod æqualis omnino puritas requiratur ad virtutem, sed qualis illa cumque sit, tam vera virtus erit, quàm propius ad naturalem puerorum puritatem accedet, si ex rationali affectu comparetur & exerceatur.

Non præcipitur Apostolis, inquit sanctus Hieronymus, ut ætatem habeant parvulorum, sed ut innocentiam; & quod illi per annos possident, hi possideant per industriam; ut malitia, non sapientia parvuli sint. Et ad verba: *Sinite parvulos venire ad me, talium est enim regnum caelorum:* sic idem sanctus Doctor, signanter dixit, talium, non istorum, ut ostenderet non ætatem regnare, sed mores, & his qui similem haberent innocentiam & simplicitatem, præmium repromitti: Apostolo quoque in eandem sententiam congruente: *Fratres, nolite pueri effici sensibus, sed malitia parvuli estote, sensibus autem perfecti estote.*

Sic & sanctus Ambrosius exponens eadem Christi verba: *Sinite pueros venire ad me.*

Atqui ætas hæc, inquit, infirma est viribus, invalida ingenio, immatura consilio.

Non ergo ætas præfertur ætati, alioquin obesset adolescere.

Quid votis opus est ut ævi maturitas consequatur, si mihi meritum regni demptura cælestis est?

Ergo Deus vitæ processum ad vitia dedit, non ad incrementa virtutis?

Cur autem pueros aptos regno dicit esse caelorum?

fortasse quia malitiam nesciant, fraudare non norint, referre non audeant, scrutari ignorant opes, honorum ambitionem non appetant.

Non igitur pueritia, sed æmula puerilis simplicitatis bonitas designatur.

Non enim virtutis est, non posse peccare, sed nolle; atque ita tenere perseverantiam, voluntatis, ut voluntas infantiam, usus imitetur naturam.

Quod & alibi repetens: In hoc, inquit, melior est Christi infantia quàm naturæ. Illa enim peccare

care nescit, ista contemnit: illa per infirmitatem innoxia est, ista est innocens per virtutem. Atque ideo laudi magis ascribendum est; non tam male facere non posse quam nolle. Quasi diceret, Esto sit aliquid naturale illud quod habent pueri ut puri sint, non est tamen illud quod habent vni dum puri esse volunt: tantumque differt unum ab altero quantum vera virtus à non vera. Virtus quidem esse videtur in pueris sed non est vera virtus, non est voluntatis, non est electionis, non est rationis, non est singula cogitantis actio, sed virtutis quoddam simulacrum, quoddam prolesio, quoddam forma & figura, qualem & ipse animantes belluæ præ se ferunt & nobis ad imitandum proponuntur: *Vade ad formicam, & piger & considera vias ejus, & discite sapientiam.* Discite veram à non vera: sicut à picta & non vera domo vera domus ædificari dicitur.

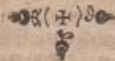
III. PUNCTUM.

SIC verò patet quàm verè dictum sit, quod si Christus sibi placeat in pueris quod puri sint, longè magis sibi placeat in viris aut adultis, qui puerorum puritatem imitentur; quia scilicet hæc virtutum puritas, vera est virtus, non autem puerorum, qui sensum non habeant ad discretionem boni ac mali, veram autem virtutem à Christo magis diligi quàm non veram, tam facile est intelligere quàm si diceretur virtutem supra id omne, quod non est virtus, à Christo diligi, cum revera non sit virtus quæ non est vera virtus? Quis porro nescit & Christum magis diligere, quod est magis diligendum; & id esse magis diligendum quod est melius bonum; atque id denique melius esse bonum quod est virtus, quàm quod virtus non est? Quid est enim præter virtutem, in omni rerum natura, nisi rerum natura, quæ quaecumque bonum sit, & à Deo dilectum, quia quæ fecit Deus diligit, non est tamen non est ejus generis & ordinis bo-

num, cujus est virtus, si maxime Christiana virtus sit, de qua hic loquimur.

Non cunctis naturæ bonis daretur in præmium vel minimus gloriæ gradus: at minimo virtutis gradui tota deberetur, & tota reddetur cælestis gloria. Non pro tota rerum natura reparanda Christus venisset, nec propterea quidquam fecit; at pro uno Christianæ virtutis actu à nobis exercendo totum Christus profudit sanguinem. Non si Mater ipsius Christi, si quod est naturæ tantum in illa consideres, non ipsa Christi maternitas comparetur cum uno veræ virtutis actu. *Quæ mihi mater, aut qui fratres, ajebat ipse Dominus, quicumque fecerit voluntatem Patris mei qui in cælis est, ipse meus frater, & soror, & mater est.* Quasi diceret, hoc est quod pluris facio. *Qua de re alibi fuisus.*

Hinc autem ad præxim tria referes. Primum, cæteris omnibus virtutem anteponas. Secundum, præ cæteris virtutibus Puritatem infantilem colas, qua Christo maxime placeas. Tertium, quia in viris etiam virtus non vera, sed apparens, aut inchoata tantum, aut manca & modica reperitur, ut illi exprobratur cui dicitur, *Scio quia modicam habes virtutem, sicut vera virtus tua, virtus robusta, virtus constans & integra, quæ omni vitio tam severe opponatur, quàm omni Fides errori: Deponentes omnem malitiam, & omnem dolum & simulationes & invidias, & omnes detractiones sicut modò genui infantes lac concupiscite, ut in eo crescatis ad salutem.* Vide in 2. parte, Dominica in Albis quæ est octava Paschæ. Et in hac 4. parte: FERIA 2. Hebdomada 16.

SABBA.

SABBATO.

DE QVIBVSDAM GENTILIBVS, IESVM VIDERE VOLENTIBVS.

Domine, volumus Iesum videre. Joann. 12.

VERITAS PRACTICA.

Si forte times Mediatorem Christum, non ille
timet alios mediatores.
Tot ipse tibi exhibet, si velis, adhibendos, quot
habet Sanctos.

RATIO qua hoc unum, quod hic probandum
est, probat, hac est inter alias, quod Christus
non timet, nec timendum docet alios adhibere
mediatores, si propterea non desinat verus esse
noster mediator.

Sed quod alios ad ipsum adhibeamus mediatores,
non desinat verus esse noster mediator.

Ergo nec ipse timet, nec timendum docet, si alios
ad ipsum adhibeamus mediatores: sicut isti Gen-
tilis duos adhibuerunt Apostolos,

I. PUNCTUM.

ERANT autem quidam Gentiles ex his
qui ascenderant ut adorarent in die festo,
Nam cum prope esset ut profelyti fierent,
ad festum venerant, inquit sanctus Chry-
sostomus. Hi autem accesserunt ad Philippum
& rogabant eum dicens: Domine volumus
Iesum videre. Venit Philippus & dicit Andrea:
Andreas autem & Philippus dixerunt Iesu, Iesus
autem respondit eis dicens, Venit hora ut clarifi-
cetur filius hominis. Amen amen dico vobis, nisi
granum frumenti cadens in terram mortuum fu-
erit, ipsum solum manet, si autem mortuum fue-
rit, multum fructum affert. Hæc & plura Chri-
stus Dominus qui, ut ait S. Augustinus, occa-
sione istorum Gentilium, annuntiat futuram
plenitudinem Gentium, & promittit jam adesse
horam glorificationis suæ, quæ facta in caelis, gen-
tes fuerant creditura, juxta illud, Exaltare su-
per caelos Deus, & super omnem terram gloria
tua. Sed altitudinem glorificationis oportuit præ-
cedere humilitatem passionis; itaque adjungit,
amen, amen dico vobis, & cetera quibus se dicit

granum mortificandum, & multiplicandum:
Mortificandum in infidelitate iudeorum, mul-
tiplicandum in fide populorum.

Atque hæc est literalis verborum Domini si-
gnificatio; tum verò inde moralis varia &
multiplex de mortificatione posset erui, quæ
quia latis frequenter alias obrigit; quod singu-
lare est de duobus Apostolis adhibitis ad Chri-
stum Dominum ad eundem, tanquam mediato-
ribus ad Mediatorem, videtur singulariter con-
siderandum. Sic enim nobis agendum est, sic
nobis Christum adituris conveniendi primò
sunt ex Sanctis aliqui qui nos introducant ad
thronum ejus gratiæ, ne, cum firmus rei multo-
rum criminum quæ nos inde merito sæpius ar-
cere possent, præsumamus aut desperemus ac-
cedere. Præsumeret sæpe peccator, si securus
ita esset, ut nullo se habere opus intercessore
crederet; at verò desperaret, nisi quos potest
adhibere conciliatores, non auderet, ne forte
injuria Christo fieret, qui unus dicitur Media-
tor. Audeat potè confidenter, atque intelli-
gat, quod si forte timeret à peccatis suis, Media-
torem adire Christum, Non timet Christus alios
ad se adhiberi mediatores; quin potius tot tibi
exhibet adhibendos, quot habet sibi charos & ele-
ctos.

Ratio est plana & dilucida, nam si nulla Me-
diatoris fiat injuria nomini, quod tam legitime
possidet ut ipso se privare non possit nomine; si
quod revera est, semper Christus manet Media-
tor Dei & hominum, quid est quod timeat alios
sui confortes nominis quibus se ipsum totum
communicat & impartitur? Ita enim se immi-
scet nobis, inquit sanctus Paulinus, ac nos sibi
conferat, ut quod ipse accepit, nobis proficere faci-
at, qui quod nobis, id est, minimis ejus tribuitur,
sibi acceptum ferat. Sic & honori suo implicans
suos, prope omnia nobis etiam nomina sua com-
municavit, ut virtus Dei dicitur: ita & nobis
virtus esse dignatur.

Nelcis

Nescis ingrati, nescis Christi Domini bonitatem qui negas eum velle quod bonitatis est maxime proprium, sese quantis potest modis effundere? Cur oleum effusum diceretur nomen eius? Cur dicerentur *ascensuri Salvatores in montem Sion*? Cur Ipse suos vocaret fratres quorum est Dominus? Nonne hæc sunt manifesta communicandi nominis argumenta, dum sacro ejus nomini nullum fiat detrimentum?

II. PUNCTUM.

SED quod alios ad ipsum adhibeat mediatores, non idcirco peribit nomine, nec esse desinet unus ille Mediator Dei & hominum homo Christus Iesus, sicut ait Apostolus:

Tres enim sunt insignes differentie quibus præ cæteris ita est Christus Mediator, ut unus esse dicatur. Prima est quod Christus sit mediator Redemptionis: Alij vero tantum Intercessionis. Sic enim Apostolus statim ad prædicta subjungit: qui dedit Redemptionem semetipsum pro omnibus. Sic se videlicet mediatorem inter Deum & homines exhibuit, dando semetipsum Deo pro hominibus, quod alij certe non faciunt, sed tantum orando, vel operando aliquod quod nobis applicat: & licet etiam semetipsum offerrent, non ij profecto sunt qui possent dare redemptionem semetipsum pro omnibus, sicut Christus homo Deus dedit, unde unus hoc sensu iure merito dicitur mediator de quo apud sanctus Anselmus: Erant homines mortales & peccatores Deus vero cui erant conciliandi ut possent salvari immortalis erat & sine peccato. Mediator autem inter Deum & homines oportebat ut haberet aliquid Deo & aliquid simile hominibus ne in utroque hominibus similis longe esset à Deo, aut in utroque Deo similis longe esset ab hominibus, & ita mediator non esset. Et ideo inter mortales peccatores & immortalem justum apparuit mortalis cum hominibus, & justus cum Deo. Sic etiam egregie Theodoretus: quemadmodum qui duos quispiam manibus inter se conferentes & confligentes vult reconciliare, se medium interponens, & hunc quidem dextra, illum vero sinistra tenens ad amicitiam adducit & coniungit, Ita Ipse cum divinam naturam humana unisset, inviolabilem & qua non potest dissolvi, pacem conciliavit.

Secunda differentia est quod Christus per se & à seipso Mediator est omnium, non autem alij, qui non nisi per Ipsum, hanc participia ut di-

Haynesius Pars quarta.

gnitatem, & ita eam participant ut ipso egeant mediatore Christo, per quem sicut cæteri hominum, Deo reconciliantur, omnes enim peccatores & egent Dei Gloria, Id est, gratia quæ semen est gloriæ; Nec ipsa etiam Virgo mater, licet totius expers peccati, hoc à se habet ut sit mediatrix hominum, sed à Filio benefico qui nihil suum illi negat cujus habendi sit pura capax creatura.

Tertia denique differentia quæ ex aliis profuit, Christus solus est Mediator principalis, immediatus & primarius, alij vero ministeriales, mediati & secundarij, ut ajunt sancti Patres, & cum Divo Thoma Theologi. Præclare vero admodum sanctus Bernardus: Hic Christus Iesus mediator fidelis sicut in personam, Dei homini, que substantiam copulavit ineffabili Sacramento, sic & in ipsa reconciliatione, consilio usus altissimo, mediæ non deseruit aequitate iustitiam, tribuens quod oportebat, Honorè Deo, homini miserationem, Hac enim optima inter offensum Dominum, & reum servum forma compositionis, ut nec honorandi Domini Zelo servus opprimatur austeriori sententia, nec rursum aiam huius immoderatus descenditur, illo debito fraudeur honore. Audi igitur & diligenter observa Angelicam in huius mediatoris ortu distributionem: Gloria inquit in altissimo Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatis: Huius denique gratia observationis fideli Reconciliatori Christo nec timor spiritus desuit, quo Patri semper reverentiam exhiberet semper ei deferret, semper gloriam ejus quareret: nec spiritus Pietatis quo misericorditer compatereetur hominibus: unde & necessarium habuit spiritum quoque Scientia per quem timor pariter & pietatis foret distributio inconfusa. Et nota quod in primo illo parentum nostrorum peccato tres quidem auctores extiterunt, sed manifestè defuerunt tria tribus; Dico enim Evam, Diabolum & Adam. Non habuit Eva scientiam qua ut ait Apostolus, seducta est in pravariationem Verum hæc quidem serpenti non desuit qui callidior describitur cæteris animantibus, sed pietatem malignus non habuit qui ab initio factus est homicida. Adam vero pius fortè videtur, mulierem non contristando; sed timorem Domini dereliquit, vaci illius magis obediens quam divina. Viram magis timor Domini prævaluisse in eo, sicut de Christo signanter legitur, quia replevit eum non pietatis spiritus sed timoris. In omnibus enim & per omnia pietati proximam timor Domini

Cyrril.

12.

Th. c. 10.

3. p. q. 26.

Serm. 2.

de An-

num.

preferendus est, & solus ipse est, qui totum sibi hominem debeat vindicare. In his igitur tribus timore, pietate, & scientia Mediator re. conciliavit homines Deo

ne quam sit semper agnitus & omni cultu honoratus mediator Christus?

III. PUNCTUM.

Ser. 2. in
Cant.

Itemque alibi, ad prima Cantorum verba, osculetur me osculo oris sui, Huc accedit quod is qui nostrum proficitur se mediatorem ad Deum, Dei filius est & Deus est. Et quid est homo ut innotescat ei aut filius hominis ut reputet eum? Qua mihi fiducia ut tanta me audeam credere majestati? Unde inquam terra & cinis praesidio Deum curam habere mei? Ad haec diligit Patrem suum, me vero opes non habet, bonorum meorum non eget, Unde ergo constabit mihi quod mediator meus in parte nequaquam sit?

Tum paucis interiectis: Si ex aequo partibus congruens mediator neutri suspectus sit, Deus filius Dei fiat homo, fiat filius hominis, & certum me reddat in hoc osculo oris sui, securus suscipio Mediatorem Dei filium quem agnosco & meum. Minime plane jam mihi suspectus eris, Frater enim & caro mea est. Puto enim sternere me jam non poteris os de ossibus meis, & caro de carne mea.

Serm. 5.

Nec minus idem suaviter in Sermonibus de Nativitate Domini: Benedictus, inquit, qui propter nimiam charitatem suam qua dilexit nos, filium suum dilectum in quo ei bene complacuit, misit per quem reconciliati pacem habemus ad eum, & idem sit nobis reconciliationis huius & mediator & obsec. Non est quod vereamur fratres mei, sub tam pio mediatore, non est quod de tam fido obside dubitemus. Sed qualis mediator est, inquit qui in stabulo nascitur, in praesepio ponitur, pannis involvitur sicut ceteri, sicut ut ceteri, denique infans jacet ut ceteri consueverunt, Magnus plane Mediator est etiam in his omnibus, qua ad pacem sunt non persundarid sed efficaciter quarens. Infans quidem est, sed verbum infans, cuius ne ipsa quidem infansia tacet. Consolamini, consolamini dicit Dominus Deus vester, dicit hoc Emmanuel nobiscum Deus. Clamat hoc stabulum, clamat praesep, clamant lachryma, clamant panni Clamat stabulum curando se homini qui in latrones incidere praeparari. Clamat praesep eidem homini qui jumentis comparatus fuerat, pabulum ministrari. Clamant lachryma, clamant panni ejusdem ipsius cruentam jam vulnera ablui & detergi. Siquidem nullo horum Christus egit, nihil horum illi propter se, magis autem omnia propter electos. Videtis

ne quam sit semper agnitus & omni cultu honoratus mediator Christus? NON ille timet igitur alios mediatore, neque nobis timendum est hoc nomen Sanctus inde re, quia nihil inde Sancto Sanctorum deperit a quo sicut Sancti habent sanctitatem, ita & sanctitatis insignia, quorum unum hoc est ut nos peccatores Christo reconcilient velut quidam Sequenti: & mediatore, quorum interventu id impetremus quod alioquin vix auderemus petere & expectare. Sic D. Thomas postquam de Christo Mediatore egit, Nihil tamen prohibet, inquit, aliquos alios, secundum quid, dici mediatore inter Deum & homines, prout scilicet cooperantur ad unionem hominum cum Deo dispositur vel ministerialiter.

Sic pridem ante S. Ambrosius libro de viduis: Magnis, inquit, tenebatur febribus, & rogaverunt illum pro eis. Et tu habes proximos, qui Deo pro te supplicent, habes Apostolos proximos, habes Martyres proximos, si ipsa Martyribus devotionis pietate, misericordia quoque muneribus appropinques. Proximus est enim, qui misericordiam facit. Fac tu misericordiam, & erit Petro proxima. Non sanguinis necessitudo, sed virtutis cognatio facit proximos: quia non in carne ambulamus, sed in spiritu. Ama ergo propinquitatem Petri, affinitatem Andreae, ut pro te rogent, & recedant cupiditates tuae verbo Dei pulsa. Et post pauca: Habetis ergo, vidua, auxilium, si tales vobis generos posteritatis vestrae patronos, tales proximos eligatis. Ergo rogaverunt pro vidua Petrus & Andreas. Viam exibat aliquis, qui tam cito possit rogare pro nobis, vel certe iste qui pro Sacra rogat Petrus & Andreas frater ejus. Tunc enim pro affinitate poterant, nunc jam possunt pro nobis, & pro omnibus impetrare. Videtis enim quod magno peccato obnoxia, minus idonea sit quis pro se precetur, certe qua pro se impetret. Adhibeat igitur ad medicum alios precatores. Aegri enim, nisi ad eos aliorum precibus medicus fuerit invitatus, pro se rogare non possunt. Infirma est caro, mens agra est, & peccatorum vinculis impedita, ad medicum illius sedens debile non potest explicare vestigium. Obsecranda sunt Angeli pro nobis, qui nobis ad praesidium dacti sunt: Marias obsecranda, quorum vinemur nobis quoddam corporis pignore patros.

cinium vendicare. Possunt pro peccatis rogare nostris qui proprio sanguine etiam si qua habuerunt peccata, laverunt. Ipsi enim sunt Dei Martyres, nostri praesules, speculatores vitae actuumque nostrorum. Non erubescamus eos intercessores nostrae infirmitatis adhibere, quia ipsi infirmitatem corporis, etiam cum vincerent, cognoverunt.

Neque dicas, nihil opus esse istis, cum ex D. Bernardo supra relatum fuerit nihil esse nobis timendum in Christo qui frater noster esse voluit. Nam duplici certe de causa timere homo poterat accessum ad divinam maiestatem: Prima quia homo, id est, pulvis & cinis, & primigenia peccati labe infectus. Secunda quae est gravior, quod peccata peccatis addens te divina profusa reddat indignum benignitate. Quantum igitur ad primam spectat causam, non est quod homo timeat, cum Deus homo sit factus; quantum vero ad secundam, profecto est quod vereatur & paveat ut idem sanctus ait Bernardus, iam supra in 2. parte in festo Annuntiationis auditus: Quod & ipsum brevius his verbis reperit. *In omnibus siquidem & per omnia*

In Nativitate
V. Virg.

providens miseris, trepidationem nostram solatur, fidem excitat, spem raborat, dissidentiam abigit, erigit pusillanimitatem. Ad Patrem verebaris accedere, solo auditu territus ad folia fugiebas: Iesum tibi dedit Mediatorem. Quid non apud talem Patrem Filius talis obtineat? Exaudietur utique pro reverentia sua: Pater enim diligit Filium. An vero trepidas & ad ipsum? frater tuus est, & caro tua,

tentatus per omnia absque peccato, ut misericors fieret. Hanc tibi fratrem MARIA dedit. Sed forsitan & in ipso maiestatem reverere divinam, quod licet factus sit homo, manserit tamen Deus. Advocatum habere vis & ad ipsum? Ad MARIAM recurre, Pura siquidem humanitas in MARIA, non modo pura ab omni contaminatione, sed & pura singularitate natura. Nec dubius dixerim, exaudietur & ipsa pro reverentia sua. Exaudiet utique Matrem Filius, & exaudiet Filium Pater. Filio! haec peccatorum scala, haec mea maxima fiducia est, haec tota ratio spei mea.

Possesne tu dubitare, an idem possis dicere post talem tantumque virum? si tanta sancti Bernardi fiducia est in Beatissima Virgine, quamnam erit, peccator, tua, nisi ad illam recurras? tene Sanctiorem Sanctis reputes, tene securiorem columnis illis Ecclesiae, tu virgultum levissimum, tu arundo ventis omnibus agitata! Hoc de te si sentires, & quanto minus times, tanto tibi magis esset timendum. Vide [supra dictam diem 25. Martii in 2. parte.

